кризу, враховували всі ці аспекти у своїй політиці, оскільки лише комплексний підхід дозволить ефективно подолати наслідки воєнного стану та забезпечити стабільний економічний розвиток у майбутньому.

Список використаних джерел

1. Audit as an integral part of business security ensuring organizational and legal aspect. URL: https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/86fcf6dbbbcd5c4a514-cf6c4022d74e9.pdf

2. Слюсаренко В. Є. Аудит: сучасний стан та перспективи розвитку. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/9339/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F___%D1%81%D0%BB%D1%8E%D1%81%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE1_.pdf

Андрусова Надія Федорівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність «Облік і оподаткування»;
науковий керівник:
Овчарик Роман Юрійович,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту;
Державний торгово-економічний університет

АУДИТ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В епоху цифрової трансформації інформаційні технології стали не просто підтримкою бізнесу, а його стратегічною основою. Сучасний період розвитку ринкової економіки засвідчує ситуацію, у якій все більшої уваги серед вітчизняних суб'єктів господарювання набуває інтерес до ІТ-середовища, яке виступає джерелом людських, технічних, інформаційних та програмних ресурсів, що необхідні для забезпечення розвитку підприємства.

Аудит інформаційних систем (ІТ-аудит) є важливим інструментом стратегічного управління, оскільки дозволяє не лише перевіряти відповідність систем безпеки, але й надавати керівництву інформацію для прийняття обґрунтованих рішень на стратегічному рівні. ІТ-аудит, який раніше розглядався лише як інструмент перевірки на відповідність вимогам безпеки та законодавства, сьогодні перетворився на важливий інструмент стратегічного управління підприємством. Він дозволяє оцінити, наскільки ефективно інформаційні системи підтримують бізнес-процеси, виявляти ризики, оптимізувати витрати та знаходити нові можливості для зростання.

ІТ-аудит – це незалежна перевірка аудитором ІТ-середовища підприємства з метою отримання повної та об'єктивної інформації про його поточний стан формування об'єктивного аудиторського висновку, а також надання рекомендацій щодо удосконалення ІТ- середовища. [1, с.49] Ключова особливість ІТ-аудиту в системі управління підприємством полягає в тому, що його результати дозволяють чітко зрозуміти, яку саме роль відіграють інформаційні технології в загальній структурі компанії. Окрім цього, отримана інформація дає можливість оцінити, наскільки ІТ-стратегія відповідає загальній стратегії розвитку підприємства. Також це дозволяє визначити рівень зрілості ІТ-процесів, ступінь їх оптимізації та ефективність управління ІТ-ризиками.

Науковці характеризують різні напрями ІТ-аудиту: так, Івахненков С.В., виділяє такі його основні напрямами [3, с.27]:

а) аудит технічного стану; [3, с.27]

б) аудит інформаційної безпеки; [3, с.27]

в) оціночний аудит інформаційних систем та програмного забезпечення; [3, с.27]

г) аудит проєктів впровадження та реінжинірингу; [3, с.27]

д) аудит ефективності інформаційної системи. [3, с.27]

Пугаченко О.Б. [3, с.27] стверджує, що ІТ-аудит охоплює такі сфери перевірки, як:

а) стан комп'ютерно- інформаційних систем та можливості розширення їх наявних функцій;

б) рівень забезпечення архівування та зберігання даних;

в) рівень контрольних процедур для моніторингу функціонування середовища комп'ютерної обробки даних;

г) аналіз програмного забезпечення й наявність ліцензій та можливості гнучкого реагування на зміни законодавства з погляду настроювання програмного забезпечення;

д) питання інформаційної безпеки.

Проведені дослідження засвідчують, що на сьогодні досліджуються наступні етапи проведення ІТ-аудиту:

Етап 1: Попереднє дослідження та планування. На цьому етапі відбувається ретельна підготовка до аудиту. Аудитори:

- Визначають мету аудиту: Чому проводиться аудит? Які саме аспекти ІТ-інфраструктури будуть перевірені?
- Збирають інформацію: Вивчають організаційну структуру, політики компанії, існуючу документацію, а також результати попередніх аудитів (якщо такі були).
- Аналізують процеси та контролі: Оцінюють, як функціонують різні ІТ-процеси, які контролі встановлені для захисту даних та забезпечення безперебійної роботи систем.
- Визначають обсяг аудиту: Вирішують, які саме системи, підрозділи або процеси будуть охоплені аудитом.

– Розробляють програму аудиту: Складають детальний план робіт, включаючи перелік процедур, які будуть виконані, відповідальних осіб та терміни.

Етап 2: Проведення аудиту та аналіз. Це основний етап, під час якого аудитори безпосередньо перевіряють ІТ-систему:

– Збір доказів: Аудитори використовують різні методи для збору доказів, такі як опитування співробітників, аналіз документів, тестування систем, спостереження за роботою.

– Оцінка відповідності: Перевіряється відповідність ІТ-системи внутрішнім політикам компанії, галузевим стандартам та законодавчим вимогам.

– Виявлення ризиків та вразливостей: Аудитори шукають слабкі місця в системі, які можуть бути використані зловмисниками.

– Аналіз ефективності: Оцінюється, наскільки ефективно ІТ-система підтримує досягнення бізнес-цілей компанії.

Етап 3: Звітування. Після завершення аудиту складається детальний звіт, який містить:

– Опис об'єкта аудиту: Короткий огляд ІТ-інфраструктури компанії.

– Виявлені проблеми та ризики: Детальний опис всіх виявлених відхилень від стандартів, вразливостей та інших проблем.

– Рекомендації: Конкретні пропозиції щодо усунення виявлених проблем та підвищення рівня безпеки та ефективності ІТ-системи.

– Висновки: Загальна оцінка стану ІТ-системи та рекомендації щодо подальших дій.

Етап 4: Відстеження результатів. На цьому етапі компанія повинна вжити заходів для усунення виявлених проблем та реалізації рекомендацій аудиторів. Аудитори можуть періодично проводити повторні перевірки для оцінки ефективності вжитих заходів.

На основі проведених досліджень, можна визначити такі переваги проведення ІТ-аудиту: [1, с.52]

1. ІТ-аудит допомагає визначити поточний стан ІТ-інфраструктури підприємства, проаналізувати всі складові ІТ системи; [1, с.52]
2. детальна інвентаризація усіх складових ІТ- інфраструктури; [1, с.52]
3. ІТ-аудит здійснює аналіз роботи ІТ-інфраструктури у штатному режимі та з максимальним навантаженням; [1, с.52]
4. ІТ-аудит сприяє виявленню проблем матеріально-технічної бази та наданню рекомендацій з їх розв’язання; [1, с.52]
5. ІТ-аудит допомагає у підготовці підприємства до автоматизації, модернізації ІТ інфраструктури під нові вимоги. [1, с.52]

Таким чином все вищесказане підкреслює значення ІТ-аудиту, зокрема:

– швидкий темп інновацій в галузі інформаційних технологій: ІТ-аудит постійно розвивається та адаптується до змін в технологічному середовищі

та бізнес-процесах, постійні зміни у вимогах регуляторів, а також розвиток нових загроз кібербезпеці;

– захист даних: допомагає виявити та усунути вразливості, які можуть призвести до витоку конфіденційної інформації;

– підвищення ефективності: оптимізує роботу IT-систем, знижує витрати та підвищує продуктивність;

– відповідність нормативних вимог: забезпечує відповідність IT-системи законодавчим та галузевим стандартам;

– управління ризиками: допомагає ідентифікувати та оцінювати ризики, пов'язані з IT.

Отже, IT-аудит стає невід'ємною частиною стратегічного управління підприємством в умовах цифрової трансформації. Він дозволяє не тільки оцінити надійність IT-систем і рівень їх захисту, але й визначити, наскільки ефективно вони підтримують бізнес-цілі. Завдяки аудитам керівництво отримує глибоке розуміння сильних і слабких сторін IT-інфраструктури, що допомагає оперативно реагувати на виклики, мінімізувати ризики та виявляти нові можливості для розвитку. Таким чином, IT-аудит стає важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності та стабільного зростання підприємства.

Список використаних джерел

1. Мулик Я., Пірняк А., Шейко К. Стан та розвиток іт-аудиту в умовах цифрової економіки. *Економічний простір*. 2024. (190). С. 47-56. URL: https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-9

2. Нога І. М., Скриньковський Р.М., Павловські Г. Діагностика ефективності застосування інформаційних технологій в управлінні підприємствами. *Бізнес Інформ.* 2016. No 9. С. 241–245. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=binf_2016_9_39

3. Огірко О.І., Крамар М.О. Аудит інформаційних систем і технологій як інструмент стратегічного управління підприємством. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2684/1/Law%20%26%20Sciences_2018_2-4-9.pdf